

Henrikskronikk ved dr. Arne Ordning.

Churchills samlingsregjering har nu sittet ved makten i over tre år, og dens stilling idag er sterkere enn noensinne før. Den har aldri forsøkt å regjere diktatorisk. De store partiorganisasjoner er fremdeles i virksomhet, og de representerer forskjellige sociale grupper og forskjellige ideer og tradisjoner. Regjeringens politikk diskuteres fritt i presse og parlament, og de sociale og politiske motsetninger er fremdeles til stede. Men alle har en felles interesse av å vinne krigen, og det er selve grunnlaget for samlingsregjeringen. Regjeringens sterke stilling skyldes for en stor del Churchills store personlige popularitet, men den kunde allikevel ikke beholde makten hvis den ikke i hovedsaken hadde løst sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. Dens ledelse av krigen har til dels vært utsatt for sterk kritikk, således f. eks under tilbaketoget i Nord-Afrika ifjor sommer, men etter seiren i Tunis, de voksende luftangrep og den mindre ubåtfare hører man ikke lenger kritikk av den militære ledelse. Og regjering og folk har all mulig grunn til å være tilfreds med resultatet på den industrielle front. Under ledelse av Beveridge er der foregått en almindelig mobilisering av nasjonens arbeidskraft. Dette er skjedd i full forståelse og samarbeide med fagorganisasjonene. Det er også lyktes å forhindre inflasjon eller i hvert fall å begrense den innenfor et meget snevert område. Prisene på all luksus er meget høye, men det finnes rikelig av nødvendighetsartikler til rimelig pris. Landbruksproduksjonen har gjort store fremskritt og Storbritannia produserer idag to tredjedeler av de nødvendige matvarer selv. Folket arbeider hårdt. Kvinnelig arbeidskraft nyttes i utstrakt grad i industri, jordbruk og transport. Alle civile har arbeide i brandvesen og luftforsvar. Ernærings- og helsesituasjonen er god, langt bedre enn under forrige krig.

Det politiske liv er ikke dødt eller uten spenningsmomenter. Særlig kommer en levende interesse for etterkrigstiden til orde. Den er mindre følelsesbetonet enn under første verdenskrig og mere realistisk. Det britiske folk har ikke glemt erfaringene fra forrige krig, da det blev lovet "hjem for helter", og skuffelsen etterpå da de titusener demobiliserte soldater gikk for lut og kaldt vann. Det har ikke glemt den permanente arbeidsløshet mellom de to store kriger, derfor gjør det sig sterke krav gjeldende om social sikkerhet etter denne krig. Det kreves at alle må få adgang til regelmessig arbeide for rimelig lønn, og at de som av en eller annen grunn ikke er skikket til arbeide skal få et underhold som ikke har karakteren av fattigunderstøttelse. Beveridgeplanen for arbeidsorganiseringen etter krigen er mottatt med levende interesse innen vide kretser. I enkelte konservative kretser har man nærer betenkeligheter ved å legge den til grunn for arbeidslivet av finansielle grunner. Beveridgeplanen bygger på et trygdesystem, og mange mente at dette vilde falle for dyrt for staten og var redde for at det vilde føre til at de høye skatter fra krigstiden vilde bli oprettholdt. De samme kretser er misfornøiet med den voksende statskontroll med næringslivet og ønsker det private initiativ tilbake. En annen gruppe av konservative har derimot hilst planen med glede. Innen arbeiderpartiet har storparten gitt planen sin tilslutning. Da regjeringen godtok Beveridgeplanen, tok den visse forbehold, og dette vakte misnøie innen store kretser av arbeiderne. Mange medlemmer i Underhuset stemte mot regjeringen.

I enkelte kretser av arbeiderpartiet har man hele tiden sett medskepsis på samlingsregjeringen og den politiske borgfred. De var redde for at den politiske handlekraft vilde bli lammet og mente det var fare for at radikale velgere blev politisk passive. Enkelte hevder også at partiets representanter i samlingsregjeringen har satt sig så godt til rette på maktens hynder at de med glede vil fortsette i en slik regjering etter krigen.

Fra mandag til fredag i forrige uke blev det årlige landsmøte i den britiske arbeiderparti avholdt. 2,25 millioner medlemmer var representert, hvorav 1,9 millioner tilhørte de store fagforbund og 400 000 var medlemmer av mindre forbund eller individuelle medlemmer. Det viktigste spørsmål på dagsordenen var stillingen til den politiske borgfred. Det blev med meget stort flertall vedtatt at borgfreden skulde oprettholdes. Flertallet mente at man ikke kunde åpne en politisk kamp under krigen, men at man når krigen var slutt nok skulde sørge for at arbeiderpartiet kom til å spille den rolle det var berettiget til. Det kommunistiske partis ansøking om kollektivt medlemskap i arbeiderpartiet blev avslått med tre fjerdedels flertall. Dette mente at det var en avgjørende forskjell på et socialdemokratisk arbeiderparti og de ideer som kommunistene er tilhengere av, og anså det for best at det kommunistiske parti blev oppløst likesom Komintern var blitt det. Praktisk talt hele arbeiderbevegelsen gikk inn for Beveridgeplanen og ventet at dens representanter i regjeringen gjennomførte den. Også Herbert Morrison har fremkastet ideer om arbeidsspørsmålenes løsning etter krigen, og han har i den senere tid holdt en rekke opsiktsvekkende taler. Han stilte sig til valg som

partiets forretningsfører, en av de viktigste stillinger i partiapparatet, men han blev slått ved valget med knapt flertall. Dette skyldes motsetninger mellom Morrison og andre av landets store fagforeningsledere. Hans motkandidat Arthur Greenwood er populær, men allikevel vil Morrison komme til å øve stor innflytelse på partiets politikk i fremtiden.

I spørsmålet om Tysklands stilling etter krigen er det to retninger. Den ene hevder at ikke bare nazistene, men også flertallet av det tyske folk får ta sin del av ansvaret for den tyske politikk, i det minste så lenge de ikke i handling har bevist sin vilje til å bekjempe Hitler. Den annen retning hevder at det er et skarpt og klart skille mellom nazister og det jevne tyske folk. Den første retning fikk over to tredjedels flertall. Det britiske arbeiderpartis landsmøte var et nytt bevis på at hele arbeiderbevegelsen står samlet bak nasjonens krigsinnsats. Dette er meget betydningfullt på et tidspunkt da vi står foran krigens siste og avgjørende fase.

Kveldens nyheter:

Krigen til sjøs. Det blir meldt fra Washington at på to uker er ikke noen skip blitt senket i det vestlige Atlanterhav. Det britiske marinedepartement og luftdepartement har meldt at en av de voldsomste ubåtoffensiver i krigen er blitt avvist. Under slaget som varte i fem døgn i mai, blev to ubåter senket, tre antagelig senket og andre skadet. 97 % av skipene i konvoien kom trygt i havn.

Flyangrep. Tunge amerikanske bombefly rettet idag morges et angrep mot mål i Ruhr og Belgia. Det er det største angrep amerikanerne hittil har rettet mot Tyskland i krigen. Merre enkeltheter foreligger ikke ennå. Det amerikanske dagsangrep på Ruhr fant sted bare noen få timer etter Royal Air Force's kraftige og konsentrerte tokt mot Krefeld i Vesttyskland, et av de viktigste centra for den tyske maskinindustri. Av en styrke som man anslår til å være på over 700 bombefly, savnes 44. I det angrep som britiske Lancaster bombefly gjorde natt til mandag mot den tyske fabrikk i Friedrichshafen som lager radioapparater, gikk ikke et eneste britisk bombefly tapt. Lette britiske bombefly angrep igår i dagslys flyplasser og transportmål i Nord-Frankrike og skipsfart utenfor den hollandske kyst. To britiske jagerfly savnes etter disse operasjoner. Noen få tyske fly var over Storbritannia i natt. Et av dem blev skutt ned. Britiske speiderfly har bragt nye bevis for den ødeleggelse som blev anrettet av det britiske angrep mot Wuppental i Ruhr, hvor 400 hektar av det viktigste industricentrum var totalt rasert. Wuppental består av de to byer Elberfeld og Barmen, og i den siste er store fabrikker helt utslettet. Nyrøkgnoseringer i Düsseldorf viser at 640 hektar er ødelagt her. Byens kommunale gassverk og kraftstasjon blev alvorlig skadet. Under luftangrepet mot Bockum 12 juni blev det oppnådd fulltrefere på et stålverk og på sporveiens anlegg. Under angrepet mot Oberhausen blev både industrielle og offentlige bygninger ødelagt 8 juni. Sinkfabrikken, det kommunale elektrisitetsverk og sporveishallen blev sterkt ramponert. Etter angrepet mot Schneider i Le Creusot natt til søndag blir det meldt at brandene onnu igår ikke var slukket. Over 30 bygninger og anlegg i Le Creusot er skadet. Ifølge en svensk melding blev Knaben Molybdengrubene så sterkt skadet ved det britiske flyangrep for fire måneder siden at de først nu er kommet i drift igjen. Nytt svensk maskineri er montert. I Middelhavet er Napoli blitt angrepet fra luften to ganger, først søndag natt av 100 flyvende festninger og så i dagslys igår. Endestasjonen for ferjeforbindelsen mellom Italia og Sicilia har også vært utsatt for kraftige angrep. Den amerikanske radiokroniker Winston Burdess uttaler at det angrep som de amerikanske flyvende festninger foretok mot Napoli er det mest ødeleggende som hittil er rettet mot det italienske fastland. Fotografier viser mere enn 25 forskjellige brander. Av de mellom 20 og 30 jagere som gikk op for å møte fienden blev tre skutt ned. En flyvende festning gikk tapt. Andre amerikanske bombefly angrep Salerno og Regio de Calabria samt Villa San Giovanni. Tre fiendtlige fly blev skutt ned. Fly fra Malta har også angrepet mål på Sicilia. Kong Georg har besøkt Malta.

Russland. På toårsdagen for det tyske overfall på Russland opplyser Moskva at i de to årene Tyskland og dets lakeisoldater har ført krig mot Russland har de hatt et tap som løper op i 6,4 millioner fanger og falne. Russernes tap er 4,2 millioner. De tyske tap av kanoner er over 56 000, russernes 35 000. Av tanks har tyskerne tapt 42 000, russerne 30 000. Tyskernes tap av fly er 43 000, russernes tap 23 000. Russerne er blitt hyldet fra mange kanter i anledning toårsdagen. I særdeleshet er mange hilser innløpt fra Amerika.

OSLØ KOMMUNES FUNKSJONÆRER INNKALLES (Oslo). Det meddeles at 20 % av de kommunale funksjonærer i Oslo er innkalt til "den nasjonale arbeidsinnsats", og for resten av dem er sommerferien inndratt.